

Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság
3.Bf.191/2012/5. szám

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Budapesten, **2013. év február hó 13.** napján tartott nyilvános ülés alapján meghozta és kihirdette a következő

í t é l e t e t:

A csalás büntettének kísérlete és más bűncselekmény miatt a vádlott ellen indult büntetőügyben a Fővárosi Törvényszék 2012. év március hó 09. napján kelt 9.B.1726/2011/4. számú ítéletét annyiban változtatja meg, hogy a vádlott főbüntetését **2 (Kettő) év börtönbüntetésre enyhíti.**

A Fővárosi Bíróság B.859/2005/4. számú ítélet végrehajtása során alkalmazott **feltételes szabadság megszüntetését mellőzi.**

A BRFK Gazdaságvédelmi Főosztályán bevételezett bűnjelek közül a T-5/2011. száma helyesen: **T-15/2011.**

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét **helybenhagyja.**

A másodfokú eljárás során felmerült **6.880,-** (Hatezer-nyolcszáznyolcvan) Ft bűnügyi költséget az állam viseli.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I N D O K O L Á S

Az elsőfokú bíróság ítéletében a vádlottat csalás büntettének kísérlete [Btk. 318. § (1) és (6) bekezdés a.) pont] és közokirat-hamisítás büntette [Btk. 274. § (1) bekezdés c.) pont] miatt halmazati büntetésül, mint különös visszaesőt 3 év 6 hónap börtönbüntetésre és 4 év közügyektől eltiltásra ítélte. Megállapította, hogy feltételes szabadságra nem bocsátható, valamint a Fővárosi Bíróság B.859/2005/4. számú ítélet végrehajtása során alkalmazott feltételes szabadságot megszüntette.

Az ítélet ellen a vádlott és védője jelentettek be fellebbezést felmentésért.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség Bf.550/2012/1. számú átiratában a vádlott és védője felmentésre irányuló fellebbezését alaptalannak tartotta. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a perrendi szabályok megtartásával járt el, a beszerzett bizonyítékok teljes körű mérlegelése alapján megalapozott tényállást állapított meg, az csupán a vádlott beszámítási képességére vonatkozó - az ítélet 14. oldal 5.

bekezdésben szereplő - megállapításokkal szorul kiegészítésre. Az elsőfokú bíróság az indokolási kötelezettségének is eleget tett. Okszerűen következtetett a vádlott bűnösségére, a cselekmények minősítése is törvényes. A bűnösségi körülményeket helyesen jelölte meg és inkább enyhe, mint eltúlzott büntetést szabott ki. Ezen indokokra tekintettel az ítélet helybenhagyását indítványozta.

A nyilvános ülésen a vádlott védője a bejelentett fellebbezést módosított tartalommal tartotta fenn. Elsődlegesen bizonyítottság hiányában a vádlott felmentését indítványozta, másodlagos indítványa a büntetés enyhítésére irányult.

A bejelentett fellebbezések enyhítésre irányulóan alaposak.

A másodfokú bíróság a fellebbezéssel megtámadott ítéletet a Be. 348. § (1) bekezdés alapján az azt megelőző bírósági eljárással együtt bírálta felül.

Ennek eredményeként azt állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság a részletes, minden körülményre kiterjedő bizonyítási eljárást a perrendi szabályok szerint, az eljárási szabályokat betartva, kellő alapossággal és körültekintéssel folytatta le.

A bizonyítási eljárás során a Be. 75. § (1) bekezdésben megfogalmazott ügyfelderítési kötelezettségnek eleget tett, ennek során ellenőrizte a vádlott védekezését, megidézett valamennyi tanút, akik kihallgatásának eredményeként az ügy eldöntése körében szükséges adatokat beszerezte.

Helyes indokkal utasította el 1.sz. tanú idézésére irányuló bizonyítási indítványt, hiszen kihallgatásától a tényállás megállapítása szempontjából releváns információ nem volt várható, a tárgyalás e célból történő napolása csak a bizonyítási eljárás indokolatlan elhúzódását eredményezte volna.

Az elsőfokú bíróságnak a szükséges és lehetséges körben lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként feltárt bizonyítékok értékelésével megállapított tényállása alapvetően helytálló.

A Be. 351. § (2) bekezdés b.) pont II. fordulata és c.) pont alapján viszont kisebb részben megalapozatlan, mert a vádlott személyi körülményei körében megállapított tények, a korábbi büntetések adatai, valamint a tényállás tekintetében hiányos és iratellenes.

Ezt a másodfokú bíróság a Be. 352. § (1) bekezdés a.) pont értelmében az iratok tartalma alapján történt kiegészítéssel és helyesbítéssel orvosolta.

Az ítélet 2. oldal II. rész első bekezdését akként pontosítja, hogy a vádlott legmagasabb igazolt iskolai végzettsége 8 általános.

Az ítélet 2. oldal II. rész első bekezdéséhez illeszti, hogy „A vádlott sem a cselekmény elkövetésekor, sem szakértői vizsgálata idején nem szenvedett az elmeműködés olyan kóros állapotában, így különösen elmebetegségben, gyengeelméjűségben, tudatzavarban, szellemi leépülésben vagy személyiségzavarban, amely őt képtelenné tette vagy korlátozta cselekménye társadalomra veszélyes következményeinek felismerésében, vagy abban, hogy a felismerésnek megfelelően cselekedjen.” (nyomozati iratok 943. oldal szakértői vélemény)

Az ítélet 2. oldal II. rész első bekezdését akként helyesbíti, hogy a Fővárosi Bíróság 14.B.859/2005/4. számú ítéletével megállapított 3 év 9 hónap börtönbüntetését 2005. szeptember 28. napján kezdte meg letölteni, feltételes szabadságra bocsátásának napja: 2007. május 16.

A másodfokú bíróság a tényállásba az ítélet 3. oldal I. rész utolsó előtti mondata után a nyomozati iratok 901. oldalon található végzés alapján az alábbi részt illeszti: „A bejegyzési kérelem elbírálásához nem volt szükséges csatolni hitelintézeti igazolást, mert a 2006. évi V. törvény 3. számú melléklete szerint elegendő volt a jogi képviselő nyilatkozata, hogy a társaság a törzstőkét befizette.”

A cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény 22. § (1) bekezdés akként rendelkezik, hogy a cégnyilvántartás hitelesen tanúsítja a benne feltüntetett adatok, továbbá a bejegyzett jogok és tények fennállását, illetve azok változásait. Ellenkező bizonyításig vélelmezni kell annak jóhiszeműségét, aki a cégnyilvántartásban szereplő, illetve a Céglőnyben közzétett adatban bízva, ellenérték fejében szerez jogot.

A 22. § (2) bekezdés szerint a cég - jóhiszemű személlyel szemben - nem hivatkozhat arra, hogy az általa bejelentett és a cégjegyzékbe bejegyzett valamely adat nem felel meg a valóságnak.

Az ítélet 3. oldal II. rész harmadik bekezdés első mondatában a hatósági igazolvány kiállítási dátumát 1999. március 24-re helyesbíti. (nyomozati iratok 63-65. oldal)

A fenti változtatásokkal a tényállás a Be. 351. § (2) bekezdésben felsorolt hibáktól és hiányosságoktól mentessé vált, ezért a Be. 352. § (2) bekezdés alapján a másodfokú eljárásban is irányadó volt.

Az elsőfokú bíróság a beszerzett valamennyi bizonyítékot a Be. 78. § (3) bekezdésében írtaknak megfelelően, egyenként és összességében értékelte.

A vádlott személyi körülményei körében a büntetett előéletű vádlott előadását - miszerint egyetemet végzett, és kriminálpszichológus szakképzettséggel rendelkezik - bármilyen ezt igazoló okirati bizonyíték, kritika nélkül elfogadta annak ellenére, hogy már a szakértői vizsgálat során is rögzítették, hogy életvezetése bemondása alapján pontosan nem tisztázható, az általa közölt adatok, időpontok

több helyen ellentmondásosak (nyomozati iratok 941. oldal). Erre tekintettel indokolt lett volna beszerezni az iskolai végzettséget és szakképzettséget igazoló dokumentumokat. Ezek hiányában kétséget kizáró módon csak az rögzíthető, hogy a 8 általános osztályt - a tankötelezettségre irányadó jogszabályi rendelkezésekre figyelemmel - elvégezte, azonban ezen túlmenően megállapítások (akár autószerelő szakképzettsége, akár más fokú és irányú végzettsége tekintetében) nem tehetők.

Az elsőfokú bíróság az igazságügyi orvos-szakértői véleményt az ítélet 14. oldalán a Be. 258. § (3) bekezdés d.) pontja alapján a bizonyítékok számbavétele során ismertette, annak megállapításait azonban - ítéletszerkesztési hiba folytán - a személyi körülmények körében elmulasztotta feltüntetni, ezt a másodfokú bíróság pótolta.

A törvényszék kimerítő alapossággal, a logika és ésszerűség szabályainak megfelelően számot adott arról a meggyőződéséről, hogy mely bizonyítékoknak adott hitelt, illetve melyeket, milyen indokokkal vetett el. A bizonyítékoktól a tényálláshoz vezető következtetések során logikai hibát nem vétett, a tényállásban leírt tények összhangban állnak a hitelesnek elfogadott bizonyítékokkal. A történeti tényállás a I. rész tekintetében a nyomozati iratok 901. oldalon található végzés tartalmával szorult kiegészítésre, illetve a II. részben a hatósági igazolvány kiállítási dátumát helyesbítette a másodfokú bíróság.

A történeti tényállás I. része 1.sz. és 3. sz. tanúvallomása, valamint az okirati bizonyítékok alapján kétséget kizáró módon bizonyított. A két tanú valamennyi kihallgatásakor egyezően nyilatkozott arról, hogy a vádlott a törzstőkét képező 238.000.000.- forintról azt állította, hogy rendelkezésére áll.

Ezen információ tudatában készült a nyomozati iratok 811. oldali nyilatkozat, amelyben 2.sz. tanú, a cég ügyvezetője igazolta, hogy a társaság tagja, a vádlott a vagyoni hozzájárulást közvetlenül a társaság pénztárába történő befizetéssel teljesítette és nyilatkozott, hogy a társaság bejegyzése esetén a bejegyzéstől számított 8 napon belül a teljesített hozzájárulást a társaság pénzforgalmi számlájára befizetésre kerül.

A cégbíróság tájékoztatása szerint (nyomozati iratok 901. oldal) a bejegyzési kérelem elbírálásához nem kellett csatolni hitelintézeti igazolást, elegendő volt, ha a jogi képviselő nyilatkozik, hogy a társaság a törzstőkét befizette. Jelen esetben a jogi képviselő csatolta az ügyvezető fentebb ismertetett nyilatkozatát, amely alapján a cégbíróság a nyilvántartásba bejegyezte, hogy a társaság törzstőkéje 238.000.000.- forint, mely 100 % pénzbeli hozzájárulásból áll.

A tényállás II. pontja tekintetében maga a vádlott sem vitatta, hogy a 2008. július 29-én kelt levél tőle származik, azt ő fogalmazta és küldte el a bank részére. Az elsőfokú bíróság az ítélet 16-17. oldalon helyes érveléssel mutatott rá, hogy miért nem fogadható el az a vádlotti védekezés, hogy ez a levél egy formanyomtatvány.

A tanúvallomások alapján az is egyértelműen megállapítható, hogy a levélhez csatolt Excel-formátumban a bank információt nem juttat el ügyfélhez, ilyen formátumban az internet bankos hozzáféréseken keresztül - mellyel a vádlott rendelkezett - juthat az ügyfél számlainformációhoz.

Avádlott a táblázatban foglalt adatok valótlanosságával is tisztában volt, hiszen a ... banknál ebben az időben számlával nem rendelkezett, így azon pénz sem állhatott rendelkezésére, ahonnan az átutalás az ...banknál lévő számlájára megtörténhetett volna.

A felmentésre irányuló fellebbezések - új bizonyíték hiányában - az elsőfokú bíróság bizonyítékértékelő tevékenységének a kritikái, melyek a meglévő, már mérlegelt bizonyítékok újraértékelését, és a vádlott védekezésének elfogadását célozták. Az irányadó perrendi szabályok szerint azonban - a megalapozott tényálláshoz kötöttség folytán - ez a másodfokú eljárásban eredményre nem vezethetett.

Az elsőfokú bíróság az irányadó tényállás alapján okszerűen vont következtetést a vádlott bűnösségére.

A cselekmények minősítése is megfelel az anyagi jogszabálynak, azonban az ítélet 18. oldali jogi indokolás körében a másodfokú bíróság eltérő álláspontokra helyezkedett.

A közokirat-hamisítás büntette tekintetében az elsőfokú bíróság helyesen rögzítette, hogy a vádlott nyilvánvalóan valótlan tényállításával összefüggésben a közhiteles nyilvántartásba valótlan adat került bejegyzésre.

A tényállás kiegészítésében foglalt szabályok alapján egyértelműen megállapítható, hogy a nyilvántartás az adatokat közhitelesen tartalmazza. A hamis tartalom a nyilvántartásba való adatrögzítéssel jön létre. Ha a nyilvántartásba valótlan adat kerül, akkor a nyilvántartás tartalmának olvasható és kinyomtatott állapotban történő megjelenítése is szükségképpen ezt a hamis adatot fogja tartalmazni.

A vádlott a közokirat-hamisítást közvetett tettesként valósította meg. Ugyanis az irányadó tényállás alapján tévedésbe ejtette 2.sz. tanút, amikor azt állította, hogy a 238.000.000.- forint rendelkezésére áll. 2. sz. tanú e téves tudatban írta a nyomozati iratok 811. oldalán található nyilatkozatot. Ezt nyújtották be a cégbírósághoz, amely alapján a céget úgy jegyezték be, hogy annak törzstőkéje 238.000.000.- forint. Ezért azonban sem a cég ügyvezetője, sem az eljáró ügyvéd - akik tévedés miatt nem tudtak a nyilatkozat hamis voltáról - nem tartoznak büntetőjogi felelősséggel, az a benyújtás kezdeményezőjét, jelen esetben a vádlottat terheli.

A törvényszék vizsgálta a csalás esetében az alkalmatlan kísérlet megállapításának lehetőségét. E körben kifejtette, hogy 4.sz. és 5.sz. tanúk vallomása alapján az e-

mail mellékletét képező Excel-táblázatok ránézésre gyanút nem kellett hogy keltsenek a banki ügyintézőben, annak tartalmát vizsgálat során lehet és kell is ellenőrizni. Ez alapján az elsőfokú bíróság arra az álláspontra jutott, hogy a vádlott által a követelést tartalmazó e-mail mellékleteként eljuttatott Excel-formátumba foglalt táblázatok mindenképpen alkalmasak voltak a sértett pénzügyi intézet tévedésbe ejtésére és ennek alapján károkozásra.

Az ítélet tábla ezt az álláspontot nem osztotta.

Az alkalmatlan eszközzel megvalósított cselekmény esetén a terhelt tényállásszerű magatartást tanúsít, azonban az elkövető által használt eszköz az adott körülmények között vagy az adott feltételek mellett, nem alkalmas a kívánt eredmény, illetve következmény előidézésére. Ilyenkor az elkövető tévesen feltételezi, hogy az eszköz alkalmas a bűncselekmény megvalósítására, holott az valójában alkalmatlan.

A bírói gyakorlat különbséget tesz abszolúte és relatíve alkalmatlan eszköz között. (BH 2007/177., BH 2003/270., BH 1992/289., BH 1977/522.)

Abszolúte alkalmatlan az az eszköz, amely az eset konkrét alakulásától függetlenül, természeténél fogva, objektíve alkalmatlan a törvényi tényálláshoz tartozó eredmény előidézésére. Ha valamely eszköz a szándékolt káros eredmény előidézésére objektíve nem alkalmas és ugyanakkor veszélytelen, társadalomra veszélyesség hiányában nincs helye bűncselekmény megállapításának.

Relatíve alkalmatlan az eszköz, ha csak bizonyos esetekben, más feltételek mellett alkalmas a szándékolt eredmény előidézésére, a konkrét esetben azonban a célzott hatás kiváltására nem volt alkalmas. Ilyen esetben a bűncselekmény kísérletének megállapítására és a büntetés korlátlan enyhítésére vagy mellőzésére kerülhet sor.

Azt, hogy valamely eszköz a szándékolt eredmény előidézésére alkalmas-e, nem elvontan, hanem a konkrét elkövetésre vonatkoztatva kell eldönteni.

Jelen esetben kétségtelen, hogy az e-mail és a mellékleteként eljuttatott Excel-formátumba foglalt táblázatok alapján a pénzügyi intézet köteles volt vizsgálatot indítani. Ezért nem beszélhetünk abszolúte alkalmatlan eszközzel elkövetett kísérletről.

A pénzügyi intézeti alkalmazottakkal folytatott telefonbeszélgetések tartalmából (nyomozati iratok 511-517. oldal) és a bank válaszeleveléből (nyomozati iratok 85. oldal) azonban egyértelműen kiderül, hogy ahhoz, hogy érdemben tudjanak foglalkozni a vádlotti bejelentéssel, elengedhetetlen a...banktól a tranzakció pontos adatait, azonosítóját tartalmazó igazolás benyújtása.

Az érdemi ügyintézéshez önmagában az e-mail levél és az Excel-formátumú táblázatok nem elegendőek. Ezen kívül szükséges lett volna az átutalást indító

banktól GIRO igazolást csatolni tranzakció azonosítóval, mely tartalmazza az átutalás dátumát, összegét és az indító fél adatait. Ezen adatok ismeretében tudták volna a kivizsgálást elvégezni.

A szokásos banki ügymenet kizárja, hogy a vádlotti igény szerinti, a bank helytállási kötelezettségén alapuló kifizetés megfelelő ellenőrzés nélkül megtörténjen. Ezért a konkrét eset véghezviteli körülményei között az elkövetés eszköze relatíve alkalmatlan volt a szándékolt eredmény előidézésére. Ezért a vádlotti magatartás a Btk. 17. § (2) bekezdés szerint alkalmatlan eszközzel elkövetett kísérlet.

Az elsőfokú bíróság a büntetéskiszabási körülményeket nagyrészt helyesen ismerte fel.

Az ítélőtábla a Bkv. 56. számú kollégiumi vélemény II/2. pontja alapján további súlyosító körülményként értékeli a cselekmény feltételes szabadság tartama alatti elkövetését.

Figyelemmel arra, hogy a vádlott terhén megállapított csalás alkalmatlan kísérletnek minősül, a Btk. 17. § (2) bekezdés rendelkezése indokolja az elsőfokú bíróság által kiszabott büntetés mértékének felülbírálatát.

A cselekmény elkövetésekor hatályos törvényi rendelkezés értelmében a büntetést korlátlanul enyhíteni vagy mellőzni is lehet, ha a kísérletet alkalmatlan tárgyon vagy alkalmatlan eszközzel követik el.

A bíróság a vádlott felelősségét nemcsak csalás kísérletében, hanem a közokirat-hamisítás büntette befejezett alakzatában helyesen megállapította, így korlátlan enyhítésre nincs lehetőség.

A vádlott különös visszaeső, aki a cselekményt feltételes szabadság tartama alatt követte el. A vádlott személyében rejlő társadalomra veszélyességet is értékelve a Btk. 37. §-ban meghatározott büntetési célok elérése kizárólag szabadságvesztés büntetéssel érhető el, melynek tartamát az ítélőtábla - a mellékbüntetés érintetlenül hagyásával - a csalásnál alkalmazott alkalmatlan eszközt értékelve 2 évre enyhítette.

A Fővárosi Bíróság B.859/2005/4. számú ítélet végrehajtása során alkalmazott feltételes szabadság megszüntetésének mellőzését az indokolta, hogy az ügy másodfokú elbírálásáig a szabadságvesztés büntetés végrehajthatósága elévült.

A Btk. 66. § b.) pont és a Btk. 67. § (1) bekezdés d.) pont értelmében a büntetés végrehajtását az elévülés - mely öt évet el nem érő szabadságvesztés esetén öt év - kizárja.

A Btk. 68. § (4) bekezdés akként rendelkezik, hogy az elévülést félbeszakítja az elítélt ellen a büntetés végrehajtása végett tett intézkedés. A félbeszakítás napjával az elévülés határideje ismét elkezdődik. Az ítélkezési gyakorlat a feltételes szabadságra bocsátás esetében az elévülés határideje kezdő időpontjának a feltételes szabadságra bocsátás napját tekinti (BH 1986/215., BH 1988/258., BH 1989/299., BH 2010/1., ÍH 2006/92.).

Az elsőfokú ítélet kihirdetése időpontjában az elévülés még nem képezte a feltételes szabadság megszüntetésének akadályát. A másodfokú határozat keltének időpontjáig azonban a büntetés végrehajthatósága elévült. Ugyanis 2007. augusztus 16. napjától számított 5 éven belül nem történt olyan intézkedés, mely az elévülést félbeszakította volna, figyelemmel arra, hogy a nem jogerős elsőfokú bírósági ítélet meghozatala nem tekinthető az elévülést félbeszakító intézkedésnek. Ezért a szabadságvesztés büntetés végrehajthatósága 2012. augusztus 15. napján elévült.

Ez ugyanakkor nem érinti az elsőfokú bíróság jogszabálynak megfelelő azon rendelkezését, miszerint a vádlott a Btk. 47. § (4) bekezdés a.) pont alapján feltételes szabadságra nem bocsátható, mivel cselekményét feltételes szabadság tartama alatt követte el.

A BRFK Gazdaságvédelmi Főosztályán bevételezett bűnjelekről az elsőfokú bíróság az eljárási szabályoknak megfelelő döntést hozott, e rendelkezése a T-15/2011. számú bűnjeljegyzék számának nyilvánvaló elírása miatt szorult kijavításra.

Fenti indokokra figyelemmel - a Be. 361. § (1) bekezdés alapján nyilvános ülésen eljárva - a Be. 370. § alkalmazásával a Be. 372. § (1) bekezdés alapján az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta. Egyéb, a törvénynek megfelelő rendelkezéseit pedig a Be. 371. § (1) bekezdés alapján helybenhagyta.

Tekintettel arra, hogy az enyhítésre irányuló fellebbezések eredményre vezettek, a másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költséget a Be. 381. § (2) bekezdés alapján az állam viseli.

A Fővárosi Ítéltábla ítélete elleni fellebbezést a Be. 386. § (1) bekezdés zárja ki.

Budapest, 2013. év február hó 13. napján

Dr. Nehrer Péter s.k.	Dr. Sárecz Szabina Martina s.k.	Dr. Sebe Mária s.k.
a tanács elnöke	előadó bíró	bíró

A Fővárosi Törvényszék 2012. év március hó 09. napján kelt 9.B.1726/2011/4. számú ítélete a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 3.Bf.191/2012/5. számú

ítéletében foglalt változtatásokkal 2013. év február hó 13. napján jogerős és végrehajtható.

Budapest, 2013. év február hó 13. napján

**. Nehrer Péter s.k.
a tanács elnöke**

A kiadmány hitelül:

bíróági ügyintéző